

AIGUA, UNA URGÈNCIA IMPOSTERGABLE

JOEL GONZÁLEZ VEGA

Activista socioambiental. Limache, Xile

Els darrers estius, els veïns dels sectors alts d'Olmue, un plàcid poble de la zona central de Xile, han hagut de conviure amb la manca d'aigua potable o amb la seva distribució a través de camions cisterna. Això, lluny de ser una excepció a la regla, s'ha convertit en una situació cada vegada més freqüent, sobretot en països on els seus Estats han privilegiat un model de desenvolupament sustentat en la sobreexplotació de béns naturals finits, sense considerar els impactes del canvi climàtic.

L'aigua, més enllà de ser un "recurs" extraïble per als processos productius, és un bé estratègic, ineludible a l'hora de projectar la supervivència al Planeta. Actualment, una de cada deu persones al món no té accés a aigua potable, i segons projeccions del Fòrum Econòmic Mundial, s'estima que el 2030 hi haurà una demanda un 40% més alta que no es podrà abastir. Uns 1.400 nens moren diàriament com a conseqüència de malalties derivades de la manca de sanejament, i al voltant de 770 milions de persones no compten amb aigua, vivint en la seva gran majoria en situació de pobresa, en barris marginals o sectors rurals.

L'aigua dolça és avui la principal font d'abastiment per satisfer les nostres múltiples necessitats, essent tan sols el 2,5% del total de l'aigua disponible en el planeta, i que en gran mesura està congelada als pols i glaceres, o circulant en deus subterrànies, rius i llacs. Des del sentit comú, queda fora de tota discussió que l'accés a l'aigua destinada a la població està mediatitzada per la seva disponibilitat per als enclavaments productius de l'extractivisme, la megamineria, la producció energètica i l'agroindústria. No obstant, allò que podem veure és que les legislacions de molts països en vies de desenvolupament que sacralitzen les xifres macroeconòmiques per davant de la justícia ambiental i l'equitat social, han invertit les seves prioritats, promovent marcs legals que donin àmplies garanties a les grans empreses sense considerar les urgències del futur com un eix estratègic en la construcció de polítiques públiques AVUI inajornables.

Les realitats són diverses i, sense pretendre ser alarmista, totes elles, en el context de la necessitat

de resguardar l'aigua com a bé indispensable, tenen una càrrega de dramatisme: des de comunitats que es desplacen quilòmetres per trobar algun aquífer i tornar-ne amb un parell de garrafes, a aquelles que s'han de proveir d'aigua a través de camions cisterna que no garanteixen la seva innocuïtat i potabilitat; veïns la relació dels quals amb l'aigua és a través d'un vincle clientelar en el que el pagament a través d'una butlleta deixa en evidència el caràcter privatitzador que en molts països del món regeix la seva administració; o poblats que han vist violentat el dret a la vida per aquelles empreses que en disputen l'ús de l'aigua, bàsicament com un recurs al servei de rendibilitzar els seus projectes, i que per altra part distants de la problemàtica, balafien des del surrealisme dels que gaudeixen de privilegis en temps d'escassetat.

Quan l'ONU resol reconèixer que l'accés a l'aigua és un dret humà inalienable, deixa clar que no pot existir conveniència empresarial o política, ni legislacions o normes que prioritzin el mercat com a filtre regulador de l'accés a un bé sense el qual la vida al planeta és inviable. En aquesta resolució, l'ONU fa una crida "als Estats i Organitzacions internacionals a proveir de recursos financers, construcció de capacitats i transferència tecnològica, a través d'assistència i cooperació internacional"; no obstant, aquesta declaració pot tenir diversos matisos, segons quina sigui la permeabilitat política dels governs, la solidesa de les seves institucions i la vulnerabilitat de les seves polítiques públiques, davant de les pressions adjuntes als "tractats de lliure comerç", que en la seva gran majoria són el salconduit per a transnacionals que continuen amb pràctiques d'usurpació intensiva.

Al meu país, Xile, hi ha prop de 417 mil persones que pateixen directament la manca d'aigua, en un Estat que treu pit de les seves xifres macroeconòmiques i del seu posicionament a l'escenari internacional com a país en vies de desenvolupament, però que ha decidit mantenir des de les seves elits governants un model de gestió i administració de les aigües que privilegia el mercat i la propietat privada per damunt d'un element vital i indispensable per a la subsistència. □